

Retour Walhalla

Arie Pieters

Retour Walhalla

Arie Pieters

Schrijver: Arie A. Pieters
Omslagontwerp: Arie A. Pieters
Foto's/fotografie: Arie A. Pieters
Foto pagina nr. 187: Paramount Pictures, promotiefoto
ISBN: 9789403642130
Uitgegeven door: Mijnbestseller.nl
Print: Printforce
Copyright: Arie A. Pieters, 2021©

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Nog één keer Bonnie & Clyde
3. Vader is 'onzichtbaar'
4. Het einde van de zuiderburen
5. Overleven dankzij de 'zwarte ridder'...
6. De koning is dood? Lang leve de koning!
7. Keira en Kieran
8. Het ziet weer wit voor je ogen!
9. Ja zuster, nee zuster...
10. De laatste linie
11. Mét slag of stoot...
12. Familiealbum
13. Nawoord
14. Feiten/weetjes en nuttige adressen

1. Inleiding

Donkere wolken trekken over het Engelse platteland. Van de welbekende, pittoreske beelden van een groene 'countryside' is op deze sombere najaarsdag geen sprake. In de verte nadert over de smalle landweg een politiewagen. Hij neemt de bocht die heuvelop naar een tweetal vervallen cottages voert. Huisjes die zichtbaar betere tijden hebben gekend en zo op het eerste gezicht ook niet meer bewoond worden. Voor het eerste van de troosteloos ogende pandjes stopt de auto. Twee agenten stappen uit en nemen de omgeving in zich op. Ze waren afgekomen op een anonieme melding van iemand die claimde meerdere schoten te hebben gehoord bij de twee huisjes. De eerste van de beide agenten loopt richting de deur, die op een kier blijkt te staan.... In de verte klinkt ineens de doordringende roep van een zwarte kraai, terwijl de agent nu voorzichtig de deur wat verder open doet....

Bent u net als ik al een dikke dertig jaar fan van al die goede, zeg maar gerust hele goede Britse politseries, zoals Inspecteur Wexford, Morse, Frost en Vera? Dan zult u soortgelijke beelden meer dan eens hebben gezien en dus heeft u vast ook de onvermijdelijke, bijbehorende kraaiengeluiden gehoord. Het is bijna standaard dat ze opduiken, zeker als het ergens op het Engelse platteland spannend dreigt te gaan worden. Voelen onze zwart bevederde vrienden dat aan en duiken ze telkens op als er opnamen gaande zijn? Welnee, natuurlijk niet... Hoogstwaarschijnlijk zijn die geluiden in opdracht van de regisseur aan deze scènes toegevoegd met het oeroude idee in het achterhoofd dat kraaien voor een extra onheilspellend sfeertje kunnen zorgen. Kraaien en kraaiengeluiden iets voor oude zwart-wit horrorfilms? Nee hoor, gewoon routine in de hedendaagse politseries.

Wat we in feite zien in zowel de oude griezelfilms van vroeger als in hedendaagse politieseries, is het voortborduren op het oude, slechte imago van zwarte kraaien. Iets dat eigenlijk al sinds de vroege middeleeuwen bijna onveranderd is gebleven. Komt de dood in zo'n politiserie ergens om de hoek kijken, of naderen de hoofdpersonen een plek waar we vrijwel zeker een lichaam aan zullen treffen dan is het nog net niet standaard dat we op een gegeven moment kraaien horen roepen. Ze stonden tenslotte toch al een goede zeven, acht eeuwen bekend als de 'boodschappers van de dood'...

*Kraaien en vleermuizen vliegen in de mist rondom een oud kasteel. Een klassiek beeld uit oude griezel- en horrorfilms.

Het begon ooit met het idee én de hoop een aardige serie foto's te schieten van een 'oude bekende', maar het zou heel veel meer worden... Uiteindelijk is het een unieke 'reis' geworden, die op het moment dat dit boek wordt geschreven al bezig is aan jaargang nummer acht. Acht jaar van dagelijkse bezoeken aan in eerste instantie 'mijn' kraaienpaar Clark & Carole. (Uiteraard hoor je vogels/dieren waar je zo'n hechte band mee hebt gekregen namen te geven, naar het goede voorbeeld van Jane Goodall.) En later kwamen daar natuurlijk meerdere jongen bij, die in veel gevallen dicht in de buurt van het ouderlijk territorium hun eigen leven probeerden op te bouwen. Sommigen zouden uiteindelijk zelfs de burens worden van hun ouders. En ook dat leverde weer heel veel, vaak akelig spannende belevenissen op! Maar goed, die zijn in eerdere boeken reeds uitvoerig aan bod gekomen, zoals in '*Ready to Rumble!*'

In deze inleiding kunnen we onmogelijk van elk eerder verschenen boek een samenvatting geven. Dus wie de bijzondere levensverhalen van 'Koning Connor' en zijn 'kleine zus' wil leren kennen moet echt respectievelijk '*Ready to Rumble!*' en '*Onder vaders vleugels!*' aanschaffen. En in dat laatste boek, dat overigens nummer 4 in de serie is, kunt u ook lezen dat er veel meer is dat kraaien zo uniek maakt, dan die inmiddels spreekwoordelijke slimheid. Mijn eerste ontmoeting met onze 'held' gaat terug naar het voorjaar van 2006. Hij dook toen als jonge vogel op in de voortuin van het zorgcentrum, waar ik in die tijd zowel als parttime werknemer en vrijwilliger aan verbonden was. Soms liep hij op het grasveld naar iets eetbaars te zoeken of onderzocht hij de planten rondom de vijver in de tuin. Nieuwsgierigheid is tenslotte iets dat jonge kraaien standaard bezitten. Maar er is nog iets dat 'standaard' is bij jonge kraaien....

Dat is het wantrouwen richting ons mensen. Iets dat ze meekrijgen tijdens de opvoeding van hun ouders. En dat is na een periode van eeuwen van kraaienvervolging ook niet meer dan logisch. Die vervolging van kraaien en raven zorgde er in de vorige eeuw voor dat hun grotere familieleden helemaal uit ons land waren verdwenen. Er was herintroductie van de soort nodig en pas de laatste twintig jaar lijken raven weer aan een voorzichtige comeback bezig. Wil je het vertrouwen winnen van kraaien dan gaat dat tijd kosten, want uiteindelijk beoordelen ze ons op hoe wij hen behandelen. En gelukkig kan je dan de ban op contact met mensen, die is ingeprent door de ouders doorbreken. Dat lukte mij na een tijdje dus ook bij de jonge Clark. Maar na een kleine anderhalf jaar was hij ineens verdwenen. De maanden voor zijn vertrek zag ik hem al veel minder, maar toch kwam het einde van onze bijna dagelijkse ontmoetingen voor mijn gevoel plotseling.

Ik was er vast van overtuigd dat er iets met hem gebeurd was en dat ik hem nooit meer zou zien... Maar het liep dus heel anders. Een paar jaar later zou ik mijn gevleugelde vriend aan de andere kant van het dorp tot mijn verbazing (dat is erg mild uitgedrukt!) weer tegenkomen. En dat was puur aan hem te danken, want hij herkende mij! Ook na een goede drie jaar stond die mens, die het vroeger blijkbaar goed met hem voor had gehad nog in zijn geheugen gegrift. En voor wie het niet wist, bijvoorbeeld mensen die de eerste zes boeken niet hebben gelezen: Kraaien doen bij ons mensen aan gezichtsherkenning. Hoe 'wild' en kleurrijk onze kleding eventueel ook is, het zal voor hen niets uitmaken. Later bleek dat onze eenzame jongeling van enkele jaren eerder inmiddels een partner had en ook zij moest natuurlijk een naam krijgen: Carole. En zo kregen we het echtpaar Clark & Carole.

De inspiratie voor die namen? Het bekendste echtpaar uit de tijd van de klassieke zwart-wit film: Clark Gable en Carole Lombard. Later zou overigens duidelijk worden hoe wonderlijk veel zij op dit beroemde filmsterrenpaar leken. Clark de vaak onkreukbare, stijlvolle heer van stand, behalve in de rui periode natuurlijk en Carole de kleine, beweeglijke en vocaal altijd aanwezige beeldschone kraaiendame. Het eerste boek over hun dagelijkse belevenissen, getiteld 'A life in Black & white' verscheen nadat ik zo'n tien maanden dagelijks op bezoek was geweest. Tien maanden dagelijks langsgaan en dan soms wel twee of drie uren per dag doorbrengen met het dynamische duo, dan heb je toch al wel heel veel geleerd over zwarte kraaien? Inderdaad, dat was ook wel zo, maar gelukkig besloot ik er nog een jaar aan vast te plakken. Dat moest ook wel, want ik had iets gemist... Er waren dat jaar namelijk geen jongen geweest.

In het volgende jaar waren er gelukkig wel twee jonge kraaien en kon ik hun opvoeding én jonge leven van nabij gadeslaan. Dankzij de hechte band die ik had met hun ouders. Dat jaar dat ik de beide jongen kon volgen, totdat ze vertrokken uit het ouderlijk territorium had mij tot de beslissing gebracht om mijn dynamische kraaienpaar te blijven volgen. Ook na dat jaar met jongen. Ik had ondertussen zoveel meegemaakt dat het eigenlijk niet meer mogelijk was om ze nu achter te laten en mijn bezoeken te beperken tot 'af en toe als het een keer uitkomt'. Een betere beslissing had ik niet kunnen nemen, want er viel nog veel en veel meer te ontdekken! Het jaar daarop zou ik namelijk kennismaken met de jongen van 2016. De drie musketiers.... Waarvan uiteindelijk koning Connor en zijn 'kleine zus' overbleven. Een compleet verschillend duo, dat echter beiden over negen levens bleek te beschikken.

*Onze leading lady: Carole. Ook stijlvolle looks in de ruitijd, al lever je dan tijdelijk o.a. wel flink wat borstveren in.

We gaan in dit boek ook nog enkele andere hoofdrolspelers tegenkomen, soms van een andere vogelsoort en enkelen van de eerdere co-sterren worden vanuit een ander licht bekeken. Dat laatste geldt bijvoorbeeld voor het oude kraaienpaar in de wijk waar ik woon: Bonnie & Clyde. Namen die niet voor niets zijn gekozen, want andere kraaien, eenzame zwevers of vermetele jonge paartjes moeten echt bijna vliegen voor hun leven, als ze in het territorium van deze oude, onverschrokken strijders terechtkomen. Voor 'beschaafde burenruzies', die met alleen vocaal 'geweld' worden opgelost, zoals bij Clark & Carole wel steeds vaker gebeurd, is bij hen geen plek. Wegwezen!, of een ongenadig pak slaag krijgen, dat zijn de enige opties die zij voor indringers hanteren. Maar toch bleken ze in sommige opzichten wel degelijk veel op mijn dynamische duo te lijken. Iets waar ik eerder te weinig bij stil had gestaan.

De indeling van dit boek is iets anders dan bij de zes voorgaande. Uiteraard draait het weer om de feitelijke realiteit die ik zo beeldend mogelijk aan elkaar probeer te schrijven, want dit hele 'verhaal' is natuurlijk ooit begonnen om feiten en gegevens te verzamelen. In dit boek zijn de hoofdstukken echter grotendeels afzonderlijke korte verhalen. Over de onderlinge familierelaties en hoe de verhoudingen met buurkraaien zijn is tenslotte in eerdere boeken al genoeg verteld. Dus weer een boek waarin dat in één verhaal 'verpakt' zou worden valt deels onvermijdelijk teveel in herhaling. We gaan zijdelings nog wel op sommige dingen uit eerdere boeken terugkomen als het zo uitkomt, maar de basis is een reeks korte verhalen geworden. Verder zullen we ook in dit afsluitende boek weer stilstaan bij de rol die kraaien ondermeer in de Keltische mythologie spelen en er is meer ruimte voor foto's: Meer dan zestig kraaienkiekjes in '*Retour Walhalla*'.

Het is verder een boek waarin ik als auteur geen blad voor de mond heb genomen. Er zijn de afgelopen anderhalf jaar namelijk teveel zaken gebeurd die niet door de beugel kunnen. Een bescheiden waarschuwing is op zijn plaats... Koning Connor en onze 'zus' bleken wel over negen levens te beschikken, maar dat gold helaas niet voor alle kraaien die wij in de eerdere boeken leerden kennen. Waar ditmaal ook stil bij wordt gestaan is de vrijwel gehele desinteresse bij natuurorganisaties en ook bij dieren- en vogelbeschermingsorganisaties. Ruim zes jaar heb ik met de nodige dosis enthousiasme, positivisme én soms ook het toezenden van gratis boeken dergelijke organisaties proberen te interesseren voor alle gegevens die ik inmiddels had verzameld, maar het bleek gericht aan dovemans oren. Mijn conclusie: Blijkbaar wegen marketing technische belangen in een groot deel van die wereld nu zwaarder dan kennisnemen van nieuwe feiten? Liever geen aandacht voor vogels die ook nu nog slecht bekend staan. We nemen daarom een voorbeeld aan koning Connor, onze onverschrokken oerkracht van de familie. Voor wie zelfs een overmacht van één tegen drieëntwintig ordinaire 'scorebordjournalistiek' bleek te zijn! (Zie voor dat verhaal '*Ready to Rumble!*') En als één ding duidelijk werd de afgelopen acht jaar dan was het wel dat de oude Kelten het gelijk aan hun zijde hadden, voor wat betreft hoe zij tegen zwarte kraaien aankeken. En hoe zij die op een grotendeels positieve wijze opnamen in hun mythologie. Riemen vast! We gaan nu meevliegen met Clark & Carole, Connor & Cara, 'zus', Bonnie & Clyde en Keira & Kieran.

2. *Nog één keer Bonnie & Clyde*

Het oude paar in mijn wijk: Bonnie & Clyde. Al jaren voordat ik begon aan mijn dagelijkse bezoeken aan Clark en Carole en zelfs al voordat ik in 2006 voor het eerst met Clark contact maakte had ik met dit duo te maken. In meerdere opzichten en gezien vanuit ons menselijke oogpunt was dat niet altijd even positief. Daarbij moet ik wel aantekenen dat Bonnie & Clyde eigenlijk meer op 'gewone' kraaien lijken dan Clark en Carole. Al moeten we net als bij mensen daar meteen de vraag aan toevoegen: Bestaat de gemiddelde, zwarte kraai eigenlijk wel? In elk geval past hun gedrag meer bij wat algemeen als 'normaal' gedrag wordt gezien bij kraaien. In de lente, als ze zelf ook jongen hebben schromen zij er niet voor om ook regelmatig een jonge eend of jong waterhoentje te pakken. Logisch, want hun jongen hebben proteïnen nodig en kraaien zijn ten slotte alleseters.

Bonnie & Clyde missen dus die unieke 'afwijking' die Clark en Carole wel hebben: Het dynamische duo eet geen vogels.... Dat was één van de meest opvallende en wonderlijke dingen die ik tegen ben gekomen in mijn acht jaar dagelijks het duo volgen en onderzoek doen. (Zie ook '*Onder vaders vleugels*'.) Sommige zijn gevaarlijk, anderen zijn gewoon die kleine buren die erbij horen (de witte kwikstaarten o.a.) en weer anderen kunnen vreselijk lastig en vervelend zijn, zoals die zwart-witte neven de eksters, maar ze zijn net als wij, vliegende wezens en dus geen voedsel. Dat is hun filosofie en die wordt ook doorgegeven aan hun jongen, maar daar komen we later nog op terug in dit boek. Doodgereden vogels, vogels die gepakt waren door een sperwer of kat, uit een nest gevallen jonge merels. Het leverde keer op keer alleen onrust en een dringende reden tot onderzoek op bij het dynamische duo.

Maar zoals gezegd, die 'afwijking' bezitten Bonnie & Clyde niet en dat leverde al voor het jaar 2000 heftige vechtpartijen op met een andere co-ster, die we in dit hoofdstuk tegen gaan komen: 'Oma'. Tussen 1996 en 2018, toen we afscheid van haar moesten nemen uitgegroeid tot onze 'grande dame' van de op dat moment nog grote groep eenden, die wij hier naast de deur in en nabij een kreek hadden zitten. Die eendenclub ging ook regelmatig even kijken in de plantsoenen rond de flat waar ik woon, uiteraard ook in de hoop dat daar wat brood te vinden zou zijn. Oma gaf bijna twee decennia les in hoe je een groep jonge eenden heelhuids groot moet brengen. Alleen de laatste twee jaar lukte dat niet meer, puur omdat ze het jonge grut niet meer bij kon benen. Maar tot 2016 wist ze elk jaar gemiddeld zes jongen groot te brengen. Soms wist ze zelfs acht of negen jongen naar volwassenheid te loodsen.

*'Oma' in 2015 met negen jongen. Van deze negen zouden uiteindelijk er ook weer vijf uitgroeien tot volwassen eenden.

Oma ging voor geen enkele tegenstander opzij en soms zag je de confrontatie al vanuit de verte aankomen... Ik herinner mij een keer ergens begin van de zomer van 1998. Er was bij ons familie op bezoek en we stonden haar en het clubje van acht jongen van pakweg drie weken oud na te kijken vanaf het balkon. Het was altijd een prachtig gezicht, die statige moeder-eend voorop en daarachter de stoet met kleine dribbelaars die met die korte pootjes dapper in haar spoor bleven. Maar aan het einde van de straat werd het lieflijke plaatje ineens ruw verstoord. Een kat schoot snel van de ene groep struiken, van die donkergroene, zogenaamde 'bodembedekkers' naar de andere! De bedoeling van poes was glashelder: Proberen zolang mogelijk uit zicht van moedereend te blijven en één van de jonge eendjes meegegrissen. Maar het groepje liep onder aanvoering van een toen nog jonge oma net iets te snel....

Bij de bocht, vlakbij de oversteek naar de kreek (officieel de Achterkreek) hielden de struiken op en voordat poes één van de jonge eenden te pakken had kwam ze in het gezichtsveld van oma. Wij hielden met zijn vieren de adem in... Op een meter of vier van elkaar ontstond korte tijd een status quo... Het was duidelijk dat beide elkaar in probeerden te schatten. 'Wat is de ander waard en wat gaat die ander straks doen....?' Het groepje jongen was inmiddels dankzij een alarmroep van moeder op 'een kluitje' achter haar samengeklonterd en nu begon oma zich groter te maken: Veren, vooral de staartveren uitzetten en vleugels in de 'aanslag' houden betekent dat in de praktijk. Het maakte weinig indruk op poes, die besloot om een omtrekkende beweging te maken. Vergissing! Met volle vaart vloog oma tegen poes aan, meteen een klap uitdelend met één van haar vleugels. Poes rolde omver en meteen daarna volgde een tweede frontale aanval en weer ging poes omver...! Toen koos ze wijselijk en snel het hazenpad...

We hadden kennisgemaakt met de onverzettelijke kracht die oma was als ze jongen had. Een dergelijke confrontatie zou later ook meer dan eens volgen met Clyde. De eerste keer was volgens mij in de zomer van 1999. Het feit dat Bonnie & Clyde ook regelmatig op jonge eendenjacht gingen had er mede voor gezorgd dat ik zwarte kraaien dik twintig jaar geleden niet bepaald de meest sympathieke vogels vond. Maar ja, wist ik toen veel... Dus ik voelde de ergernis alweer groeien toen ik op een kwade dag Clyde in één van de elzen in het plantsoen achter de flat ontdekte, terwijl beneden een stuk of tien jonge eendjes rondscharrelden. Zijn bedoeling was al snel duidelijk. Nauwlettend sloeg hij de groep gade. Wat was het zwakste en minst oplettende exemplaar...? Op dat zelfde moment ontdekte ik de moedereend van dit clubje jongen: Oma! Ze kwam net onder de struiken vandaan op vrijwel hetzelfde moment dat Clyde zijn keuze had gemaakt welk van de jongen hij wilde pakken.

Het gebeurde allemaal letterlijk in een fractie van een seconde! Clyde was al op weg naar één van de jongen toen oma in de gaten kreeg wat er aan de hand was. Op hetzelfde moment dat hij een jonge eend vast had volgde de aanval van oma! En dat was volgens haar beproefde recept: Frontaal er bovenop knallen! Geen seconde aarzeling... Het had succes. Clyde had het eendje losgelaten! Maar toen werd meteen duidelijk dat we in dit geval niet met een buurtkat te maken hadden, maar met een tegenstander die zelf ook bezig was voor zijn jongen. Bekomen van de verrassingsaanval maakte Clyde zich gereed en verrassend genoeg niet voor een tweede poging een jong eendje te pakken te krijgen, maar voor een confrontatie met oma! Dit keer was hij voorbereid op haar aanval en het duo rolde nu al vechtend onder een betonnen bankje... Na tien, vijftien seconden, die wel minuten leken te duren doken ze weer op.

Los van elkaar maakten beide zich nu zo breed mogelijk.... De status quo duurde dit keer geen paar seconden, maar bijna een minuut. We hadden hier te maken met twee onverzettelijke krachten, die ook nog eens beide voor jongen moesten zorgen. Toen ineens steeg Clyde op! Blijkbaar had hij lang genoeg over de nu ontstane situatie nagedacht en leek verder zoeken naar iets ander eetbaars hem de beste optie. Je kan als je jongen hebt ook niet te onbezonnen risico's nemen. Wat dat betreft is zoiets bij hele slimme vogels als kraaien een logische optie, die eerder vroeg dan laat in de grijze cellen op zal duiken. Oma kon weer terugkeren bij het netjes op een kluitje staande groepje jongen. Weer een slag gewonnen! Maar in de jaren daarna zou ook duidelijk worden dat oma niet alleen onverschrokken de strijd aanging met natuurlijke vijanden, maar dat zij ook niet bepaald op haar eendenachterhoofd was gevallen.

Na 2000 was al snel duidelijk aan het worden, mede door het grote verlies aan jonge eenden, dat er meer aan de hand was dan alleen good old Clyde en buurtkatten. Op een goede dag met een keer opvallend helder water in de kreek, ontdekte ik een bijna doodstil in het water liggende snoek van zeker 75, 80 cm. Groot genoeg dus om jonge eenden van twee, drie weken oud te pakken. En het gevaar kwam niet alleen vanuit het water. Op een avond zag ik in de schemering ineens een blauwe reiger de oevers afspeuren... Nu werd duidelijk waarom in die jaren de eendenmoeders 's morgens vaak met minder jongen terugkeerden in het plantsoen dan de dag daarvoor. Het grootste gevaar kwam nu bij de Achterkreek vandaan. Oma was de eerste die dit in de gaten had en dus maakte ze haar nest nu niet meer daar in de rietoevers, maar ergens in een tuin of in een holte onder de bodembedekkers hier in de straat. En dat was niet het enige dat zij deed.

Ze keerde voortaan vaak pas na vijf, zes weken terug naar de Achterkreek, als haar jongen een behoorlijk stuk groter waren. Het probleem van drinkwater en een bad nemen werd meestal opgelost door regenbuien, vijvers in tuinen en soms staken wij als buurtgenoten ook wel een handje toe door ergens een teil-tje met water neer te zetten in het plantsoen. En haar oplossing bleek de juiste, want ook in de jaren tussen 2000 en 2016 slaagde ze er bijna altijd in ongeveer de helft van haar kroost groot te brengen. Oma was de perfecte eendenmoeder, eentje zoals we niet vaak meer tegenkomen hier bij de Achterkreek. Haar slimheid en heldhaftige vechtpartijen met tal van buurtkatten en Clyde én al die generaties eenden die hier door haar toedoen hebben rondgelopen, waren meer dan voldoende om haar een plek te geven in dit boek. In 2018 was oma op, lopen ging door oude blessures nauwelijks meer en ook ademen werd moeilijk. We hebben haar uiteindelijk daarom op laten halen door de dierenambulance om in te laten slapen....

